

Izstop Italije iz pakta NATO in odprava vojaških blokov bi ustvarila pogoje za mir in varnost v Evropi

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO in uprava: 34131 Trst, Ul. Capitolina 3 - Telefon 744046, 744047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino: 34170 Gorica, Ul. XXIV. Maggio 18 - Telefon 24-36

NAROČNINA: Letna 1000 lir, polletna 550 lir. Poštni tekoči račun: Trst 11/7000

Obnovljena izdaja - Leto XX. - Štev. 17 (727)

TRST - 10. oktobra 1968

Posamezna številka 40 lir

Printed in Italy - Spedis. in abb. post. Gruppo II

Ob posvetovanju slovenskih komunistov

V soboto, 19. oktobra bo v Trstu posvet slovenskih občinskih in pokrajinskih svetovalcev, županov in odbornikov, ki so bili izvoljeni na listah KPI. Posvet bo na deželni ravni in se ga bodo torej udeležili izvoljeni iz tržaške, goriške in videmske pokrajine. Na tem posvetu bodo skupaj s slovenskim deželnim svetovalcem in z državnim poslancem, skupaj z voditelji deželnega komiteja, pokrajinskih komitejev, skupaj s tajniki slovenskih sekcij KPI in s tovariši, ki so na vodilnih mestih v množičnih organizacijah proučili stanje slovenske narodnostne skupnosti v vsej deželi ter izdelali predloge načrta za bodoče delovanje.

Stališče KPI do vprašanj slovenske manjšine je jasno in načelno, KPI zahteva dejansko in popolno enakopravnost Slovencev, zahteva nemoten razvoj slovenske narodnostne skupnosti na vseh področjih življenja.

V dokumentu, ki ga je vodstvo KPI sprejelo dne 24. maja 1961 je med drugim poudarjeno, da se borba za pravice Slovencev v Italiji vključuje kot osnovno vprašanje v splošno delovanje za demokratski razvoj v državi. Na temelju tega načela je KPI od svoje ustanovitve dalje izvajala dosledno politiko za slovensko manjšino in je konkretno delovala za enotnost ljudskih množic, za enotnost med Italijani in Slovenci.

KPI postavlja svojim članom naslednje specifične cilje:

— zagotovitev popolne enakopravnosti Italijanov in Slovencev na vseh področjih gospodarskega, družbenega, političnega in kulturnega življenja;

— zagotovitev enakopravnosti slovenskega jezika v krajih, kjer prebivajo Slovenci, ukinitve fašističnih zakonov, ki zahtevajo, da se uporablja v javnih uradih samo italijanski jezik;

— zagotovljen mora biti vsestranski razvoj slovenske šole in odpraviti je treba sleherno diskriminacijo;

— raznarodovanje Slovencev se mora nehati, za to pa so potrebni tudi ustrezni zakoni, med njimi tudi zakon, ki naj omogoči Slovencev vrnitev prvotne oblike priimkov, ki so bili nasilno spremenjeni pod fašizmom, vrnitev prvotne oblike krajevnih imen, ki so kompaktno ali pretežno slovenski;

— vsakršna oblika podziganja narodnostne mržnje mora biti prepovedana;

— država naj z vzdrževanjem slovenske šole in z gmotno podporo kulturnim ustanovam prispeva k razvoju slovenske kulture; tudi radijski programi postaje A naj ustrezajo pričakanjem in potrebam slovenske manjšine;

— borba za narodnostne pravice Slovencev mora težiti na tem, da odstrani vse ovire, ki se postavljajo na pot razvoja na vseh področjih političnega, gospodarskega in kulturnega življenja Slovencev in to s perspektivo, ki ne sme zapirati slovensko narodnostno skupnost v ozek in zaprti krog;

— zavrtni je treba politiko krščanske demokracije, ki stremi za tem, da bi slovenska manjšina izginila kot narodnostna skupnost v več ali manj bližnji prihodnosti.

Tako je poudarjeno v dokumentu KPI, v dokumentu, ki velja za vse člane KPI.

V zadnjih letih se je tudi na slovenskem področju marsikaj spremenilo. V določeni meri so se spremenili tudi odnosi. Danes ni nasilnega raznarodovanja, je pa še vedno tako imenovano «mirno» raznarodovanje. To se pravzaprav celo stopnjuje. Krščanska demokracija se približuje Slovencev. To dela zgolj zaradi tega, ker pričakuje njihovo pomoč pri izvajanju določene politike, ki pa ni v interesu Slovencev. Dokazano je, da se tudi po ustanovitvi levega centra tako na vrhu kot na periferiji stvari niso v ničemer spremenile. Položaj Slovencev je tudi v takoimenovanem «novem» ozračju ostal nespremenjen. Poreča vprašanja, ki so življenjskega pomena za slovensko narodnostno skupnost v naši deželi, so še vedno nerešena. Niti vprašanje slovenske šole, čeravno je bila ta z zakonom urejena, ni rešeno. Slovenska beseda nima mesta v javnih in državnih uradih. Niti slovenski izvoljeni predstavniki v mestnih, pokrajinskih ali deželnem svetu ne morejo spregovoriti v svojem jeziku. Slovenska beseda je «tolerirana» samo v podeželskih občinah. Dvojezični napisi, v kolikor obstajajo so bili postavljeni po prizadevanju demokratskih občinskih uprav. Pokrajinske uprave nečejo slišati o dvojezičnih napisih na podeželju. Tem napisom se odločno zoperstavljajo četudi se drže na oblasti s podporo nekaterih predstavnikov «Slovenske skupnosti». Slovenske prosvetne ustanove so šele v zadnjem času prejele skromno podporo, ki pa je podobna miloščinini. Slovenski otrok v Slovenski Benečiji in Kanalski dolini ne more obiskovati slovenske šole, ker te šole v videmski pokrajini sploh ni. Oblasti zanemarjajo Slovensko Benečijo, zaradi tega se gospodarski položaj v tamkajšnjih predelih dežele čedalje slabša, kar povzroča tudi nenehno izseljevanje. Na Tržaškem in Goriškem se še vedno nadaljuje razlašanje in etnični sestav podeželja se čedalje spreminja na škodo Slovencev.

O teh in še drugih vprašanjih bodo razpravljali na posvetu, ki bo dne 19. oktobra v Trstu. Pa ne le razpravljali. Na omenjenem posvetu bo izdelan tudi osnutek programa za bodočo dejavnost, ki jo bodo slovenski komunisti skupaj z italijanskimi tovariši razvijali tako v izvoljenih krajevnih upravah, kot v deželnem svetu in v rimskem parlamentu.

MIRKO KAPELJ

Prihodnja redna številka «DELA» bo izšla 25. oktobra.

Okrepimo boj za mir

Dežela Furlanija-Juljska krajina naj bo most mednarodnega sodelovanja in ne vojaško področje v službi pakta NATO!

Dežela Furlanija Juljska krajina je bila pred kratkim prizorišče velikih vojaških manevrov. Pravzaprav vojaški manevri niso nič izrednega v tej deželi. Toda tokrat je šlo za manevre večjega obsega. In te manevre so spremljali tudi tuji generali, med katerimi je bil vrhovni poveljnik sil NATO, ameriški general Lemnitzer. V Lemnitzerjevem spremstvu so bili tudi predstavniki nemškega revanšizma, in predstavniki grškega in portugalskega fašističnega režima.

Tokrat general Lemnitzer ni govoril. Sicer pa govor niti ni bil potreben, saj je še vedno svež odmev tistega govora, ki ga je imel pred dobrim letom v Trstu. Tedaj se je zavzemal za krepitev sil NATO. Generalu Lemnitzerju so se klanjali številni generali in močne policijske sile so bile priča njegovi «popularnosti, kakor tudi popularnosti vojaške organizacije, ki jo on predstavlja.

Tokrat pa so govorila dejstva: vojaški manevri v Karniji, obiski visokih predstavnikov vojske na italijansko-jugoslovanski meji pri Gorici.

Vse to se je zgodilo v času, ko je v teku kampanja za podaljšanje veljavnosti Atlantskega pakta, ki bi moral zapasti aprila 1969. Do vsega tega je prišlo neposredno za dogodki na Češkoslovaškem.

Vse, kar se je dogajalo pred kratkim v naši deželi, je še enkrat nesporno potrdilo podrejenost Italije paktu NATO. Potrdilo je podrejenost Združenim državam Amerike, katerih sile prevladujejo v tem paktu, zlasti v Italiji.

Da so bili dogodki na Češkoslovaškem, glede katerih smo izrazili svoje stališče — in to stališče potrjujemo tudi danes — samo pretveza, potrjuje govor, ki ga je imel Lemnitzer že pred dobrim letom v Trstu, potrjuje po-

litika ZDA, potrjujejo dogodki v Evropi, na Daljnem in Srednjem vzhodu in v Vietnamu; potrjujejo nemški militaristi in revanšisti in tudi izraelski general Dajan.

Inšpekcija komandanta in visokih predstavnikov pakta NATO, «delovni sestanek», ki je bil v goriškem gradu, tik ob meji z Jugoslavijo, se uvršča v kampanjo, ki jo napihuje atlantski oltrancizem, je odraz poslabšanja mednarodnega položaja. Vse to je v skladu s politiko delitve Evrope in sveta, vse to je v nasprotju z interesi miru v Evropi in v svetu. Vse to potrjuje še nekaj: potrjuje, da vojaške služnosti prečujejo, da bi naša dežela vršila mednarodno poslanstvo, ki bi ga že zaradi svoje naravne lege morala vršiti. Vse to preprečuje, da bi se ta dežela razvijala tako v gospodarskem kot v družbenem pogledu.

Zanimivo bi bilo vedeti, kaj menijo o tem zagovorniki pakta NATO, zanimivo bi bilo vedeti, kako gledajo na perspektive, kaj menijo o jedrskem pospeševalcu pri Doberdolu, ki bi moral služiti v miroljubne namene!

Krepitev sil NATO pomeni, krepitev vojaških služnosti v naši deželi, pomeni preprečevanje gospodarskega razvoja v tej deželi, pomeni nadaljevanje izseljevanja.

Ali je možna druga alternativa? Da, možna je. Zato pa da se ta uveljavi je potrebna borba za odpravo nasprotujočih si vojaških blokov in v tem okviru tudi borba za izstop Italije iz pakta NATO, odstranitev tujih vojaških oporišč.

Italijanska vlada mora podvzeti korake, ki so potrebni za spremembo položaja. Italijanska vlada mora avtonomno voditi svojo politiko. Dati mora svoj delež v prizadevanjih za rešitev perečih vprašanj, zavzeti se mora za prenehanje bombardiranja v Vietnamu. Treba je priznati Vietnamsko demokratično republiko in Nemško demokratično republiko. Samo če se bo to zgodilo, bo moč pristopiti k reševanju vprašanj miru in neodvisnosti, odprave vojaških blokov; samo na tej osnovi bo moč pristopiti k uresničevanju kolektivne varnosti, ob popolnem spoštovanju državnih meja, ki so nastale po zadnji svetovni vojni.

V tem okviru se morejo tudi v naši deželi odpreti nove perspektive gospodarskega razvoja.

Na tej platformi in v tej borbi se združuje vedno večje množice. Enotne manifestacije, ki so jih napovedale razne politične sile v Venetu, v Furlaniji-Juljski krajini to potrjujejo. Za kraj manifestacije je bil izbran Aviano. Tudi to potrjuje, da demokratične sile hočejo prav v kraju, kjer je baza strahotnega orožja, dvigniti svoj glas, svojo zahtevo po miru. Tej manifestaciji se naša partija pridružuje in zato se je bodo komunisti množično udeležili.

Kriza tržaškega gospodarstva

KPI in PSIUP sklicujeta konferenco, na kateri bodo proučili položaj in izdelali konkretne predloge za izhod iz nevzdržnega položaja

«Dve leti po velikem ljudskem boju (8. oktobra 1966) in štiri mesece po junijskih manifestacijah je položaj v Trstu še vedno v kritičnem stanju.

Vlada, ki je neobčutljiva za vprašanja mesta in nesposobna, da bi pristopila k reševanju perečih vprašanj, je osamljena. Samo en del krščanske demokracije še dalje podpira njeno politiko, ki hromi gospodarstvo, ladjedelnštvo in pomorsko vlogo Trsta.

Združeni moramo nadaljevati boj za rešitev Trsta, za zaposlitev vseh delavcev in mladine.

Obsodimo zavlačevanja, spletke, izmikavanje od odgovornosti oblasti; zahtevajmo:

- naj ladjedelnica Sv. Marka še dalje izdeluje nove ladje;
- nove industrijske pobude državne udeležbe, ki naj dajo nov impulz tržaškemu gospodarstvu;
- takojšnjo uresničitev del, ki so bila pred leti obljubljena;
- izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev delavcev, obrtnikov in mladine.»

Tako je rečeno v izjavi, ki jo je pred kratkim objavila tržaška federacija KPI.

V dneh 26. in 27. oktobra bo v Trstu gospodarska konferenca. Sklicujeta jo KPI in PSIUP. V pismu, ki služi kot vabilo na omenjeno konferenco, je med drugim poudarjeno:

«Položaj Trsta se čedalje slabša. V zadnjih štirih letih se je število delovnih mest v Trstu hu-

do zmanjšalo. Danes je v Trstu 10.000 delovnih mest manj kot pred nekaj leti. Mala industrijska in obrtniška podjetja propadajo. Nazaduje pristaniški in železniški promet. Spričo tega se vedno bolj širi nezadovoljstvo. Zaman so razne manifestacije v proslavo petdesetletnice, zaman razni poskusi, da bi javno mnenje odvrnili od stvarnosti. Načrti CIPE so našli svoje zagovornike samo med voditelji KD. Stranki KPI in PSIUP sta, upoštevajoč obstoječe razmere, nevzdržen gospodarski položaj ter v cilju, da pripomoreta k izhodu, iz tega položaja, sklicali gospodarsko konferenco.

Srečanje bivših borcev na Kozini

V nedeljo, 6. oktobra so na Kozini okrili spomenik padlim v narodno osvobodilni vojni. Ob tej priliki je bil tudi velik partizanski miting. Govoril je podpredsednik skupščine Socialistične republike Slovenije dr. Jože Brilej, predsednik Zveze borcev Slovenije Franc Leskovšek pa je v imenu predsednika Tita izročil Istrskemu odredu visoko odlikovanje, red bratstva in enotnosti.

Na mitingu so nastopili primorski pevski zbori, med katerimi je bil tudi zbor Primorec iz Trebče, ki ga vodi Oskar Kjuder.

Manifestacije se je udeležilo tudi odposlanstvo partizanske zveze ANPI iz Trsta in Gorice.

Novo šolsko leto, nove skrbi in težave

Prvega oktobra so se, kakor vsako leto, odprla šolska vrata po vsej državi. Casopisi so polni raznih novic, a skoraj največ je člankov o nedostatkih. V Italiji je šolsko področje še posebej zanemarljivo: vse kaže, da ima vodilni razred že svojo korist, če šola ne izpolnjuje svoje vloge do knca.

Seveda je stanje tu pa tam različno, v boljše ali slabše. Omejimo se na stanje slovenskih šol.

Slovensko šolstvo, osnovno, nižje in srednje, bi moralo kriti vse ozemlje in vse stroke, v katere se deli slovensko prebivalstvo. Vemo, da ni tako. Vlada se še vedno brani, da bi ustanovila v Beneški Sloveniji šole s slovenskim učnim jezikom.

V Trstu pa je vprašanje več. Naj omenimo samo, kaj so opazili sami dijaki ob povratku v šolske klopi. Na trgovski akademiji, na primer, je zmanjkalo prostora, tako, da prvi razredi iščejo sobico, v katero bi se stisnili, tretji pa zaenkrat prihajajo k pouku izmenoma vsak drugi dan. K temu stanju moremo pripomniti samo to, da je verjetno oblast računala na ponoven padec vpisov v slovensko višjo srednjo šolo, v skladu s težnjami politike asimilacije.

Druga stvar, ki so jo dijaki gotovo opazili, je brez dvoma to, da ni več nekaj znanih obrazov za proforskim pultom. Odšli so poučevati v italijanske šole... In ni se zgražati. Enostavno hočejo priti do svojega staleža, do katerega jim je na slovenski šoli pot zaprta.

Tretja stvar, ki so jo dijaki opazili, je kot običajno, da je naša šola še vedno brez osnovnih učbenikov. Ciklostilirane skripte, ki jih na lastne stroške tiskajo nekateri profesorji, stare knjige zavezniške vojske itd. Kdaj bo konec sramoti?

In vendar je nekaj rešitev. Ali bi se ne dalo adaptirati knjig iz Slovenije? Mar je res tako različen pouk kemije, blagoznanstva, algebre, latinščine? Razumemo, da je nekaj težav zaradi resnejše zgodovinske metode pri učbenikih filozofije in zgodovine, a za druge?

Zadnji problem pa je brez dvoma najbolj kočljiv. Znano je, da je slovenska manjšina v prvi vrsti delavskega porekla. Večina mladih ljudi, ki zraste v naših vaseh gre za kruhom v tovarne, delavnice, v industrijo. Nima pa možnosti naučiti se poklica v svojem lastnem jeziku, v svojem okolju. Da je tu težnja, da se izvede asimilatorski pritisk predvsem na socialno najbolj ogrožen del prebivalstva je razumljivo, a nesprijemljivo.

Ustanovitev slovenske strokovne šole, ki so jo bobnali aktivisti stranke levega centra, ker jo je KD obljubila in tržaški občinski svet odobril (z odločilnimi glasovi komunistov) je še danes le «fata morgana».

Osrednje oblasti vztrajajo na svojem izguljenem argumentu: dokler ne bodo jugoslovanske oblasti ustanovile gimnazijo v Bujah ne bodo italijanske dovolile ustanovitev strokovnega zavoda s slovenskim učnim jezikom. V takem primeru, trdijo oblasti, bo prej mogoča ustanovitev strokovnega zavoda v Gorici, kot pa v Trstu. To pa zato, ker je Gorica izven področja «memoranduma».

In tako smo prišli do zanimivega zaključka: po mnenju demo-

kristjanskih prvakov smo Slovenci (na osnovi njihove predstave o «memorandumu») nič več, nič manj kot «talci», ki naj zagotavljamo uresničevanje italijanskih zahtev v Istri.

Ne vemo, koliko je zahteva, naj se ustanovi gimnazija v Bujah upravičena. V Jugoslaviji trdijo, da bi šlo za tri učence, ki jih je lažje prepeljati v bližnjo gimnazijo v Piran, toda to nas ne zanima. Kajti strinjamo se, da ne moremo biti vezani na mednarodne odnose Italije, kaprice mednarodne politike in zahtev. Nismo plačilno blago, še manj pa jamstvo za druge: smo polnopravni italijanski državljani prav tako kot meščani Milana. Zato imamo pravice, ki izhajajo iz italijanske ustave.

Načela so načela! Barantanja pa ne smemo dopustiti, in o tem bi morali premisliti prvaki tistih strank, ki se tako prijazno udinjajo Krščanski demokraciji, v upanju, da bodo prejeli nekaj drobtin v zameno za razbijanje enotnosti Slovencev v borbi za svoje pravice. Teorija «raje bomo naredili sami» je proti enotnim nastopom, ki so edina možnost. Da vsilimo svoje zahteve. In če tega ne razumejo visoki politiki, bi morali nanje pritisniti vsaj volivci, ki so glasovali za geslo «Slovinci združite se».

St. S.

Kdaj bodo ustanovljene slovenske strokovne šole?

Deželna svetovalca tov. Lovriha in Bacicchi pozivata deželno upravo, naj se zavzame za odstranitev sedanjih ovir

Deželna svetovalca Dušan Lovriha in Silvano Bacicchi sta naslovila predsedniku deželnega sveta vprašanje, ki zelo živo zanima Slovence. Gre za vprašanje srednjih strokovnih šol s slovenskim učnim jezikom.

Kot je znano se je o tem vprašanju tudi v prvi zakonodajni dobi deželnega sveta večkrat govorilo. Toda doslej te šole niso bile ustanovljene.

V vlogi, ki sta jo naša deželna svetovalca naslovila predsedniku deželnega sveta je med drugim rečeno, da je tržaški šolski skrbnik pred kratkim izjavil, da je ustanovitev strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu odvisna od zunanjega ministrstva. V nekaterih krogih se govori, da bi strokovno šolo s slovenskim učnim jezikom v Trstu odprli potem, ko bi hrvaške oblasti privolile v odprtje italijanske srednje šole v Bujah.

V zvezi s temi vestmi in predvsem zato, ker slovenska strokovna šola v Trstu še ni ustanovljena, naša svetovalca vprašujeta predsednika deželnega sveta, kakšen pomen so imele zagotovitve, ki jih je dala deželna uprava v prvi zakonodajni dobi, kakor tudi zadevni sklepi, ki jih je svojčas sprejela tržaška občina, ki je

po zakonu dolžna preskrbeti prostore za omenjeno šolo ter sredstva, ki so potrebna za njeno vzdrževanje.

V omenjeni vlogi naša deželna svetovalca pripominjata, da «vsakdo, ki pazljivo zasleduje te zadeve, se lahko vpraša, če niso bile zagotovitve nič drugega kot poskus, da se odloži ustanovitev strokovnih šol, ter da se istočasno pomiri duhove in zaskrbljenost slovenskih roditeljev in javnega mnjenja, ki je bilo sprejelo in podprlo te zahteve. To vprašanje je upravičeno spričo dejstva, da so bile te zagotovitve podane na deželni in občinski ravni, kljub temu, da so v pristojnih krogih verjetno vedeli za stališče osrednje vlade o prehodu tega vprašanja s pristojnosti ministrstva za javno vzgojo na pristojnost ministrstva za zunanje zadeve.

Kot je bilo že čestokrat poudarjeno, ta zadeva ni važna samo s šolskega stališča, temveč je sestavni del politike do slovenske narodne manjšine. Majhna ali velika skupnost, ki ne razpolaga s šolo, katera ustreza potrebam in zahtevam sodobne družbe, je obsojena na propast. Slovenska narodna skupnost, ki ne razpolaga z možnostmi in ustreznimi sredstvi za vzgojo kvalificiranih in specializiranih delavcev ter tehnikov na podlagi poučevanja v materinščini, se tako znajde pred alternativo: ali naj se odpove kvalificiranim delavcem in tehnikom, ali pa naj jih pridobiva v šolah z italijanskim učnim jezikom, kar pa pomeni nadaljnjo fazo raznarodovanja in asimilacije.»

Svetovalca Lovriha in Bacicchi poudarjata dalje: «S Slovenci se ne ravna kot z državljani republike, temveč kot s talci, katerim se lahko odreka najosnovnejše pravice, kajti uživanje teh pravic se podreja mednarodnim in ne notranjih dogajanjem, kar pomeni omalovaževanje republiške ustave in deželnega posebnega statuta.»

Iz izjav tržaškega šolskega skrbnika je razvidno, da gre za ustanovitev ene same strokovne šole v Trstu, ni pa razvidno kakšna naj bi bila usoda drugih strokovnih šol izven Trsta. Zato podpisnika vprašanja zahtevata, naj deželna uprava pojasni svoje stališče do vprašanja ustanovitve strokovnih šol s slovenskim učnim jezikom v deželi ter izčrpno poroča o vprašanju slovenske šole industrijskega tipa v Trstu. Svetovalca zahtevata tudi pojasnila o tem, kaj namerava deželna uprava ukreniti za to, da se čimprej odstranijo ovire, tako za ustanovitev slovenske strokovne šole v Trstu, za katero obstajajo vsi praktični pogoji za njeno delovanje, kakor tudi drugih slovenskih šol v deželi. Končno naša, svetovalca zahtevata, naj deželni odbor pove, če so bili storjeni koraki v okviru zagotovitve, ki jih je dal sam odbor, da se priredijo tečajji, predavanja in seminarji v slovenskem jeziku v okviru strokovnih združenj, ki jih podpira dežela.

O dvojezičnih tablah v Dolini

Deželni svetovalec Dušan Lovriha je naslovil predsedniku deželnega sveta še dve drugi ločeni

vprašanji. V prvem zahteva pojasnila o ukrepih, ki jih namerava predsedstvo deželnega sveta sprejeti v zvezi z nekim nedopustnim dogodkom, ki se je odigral v dolinski občini. Tamkajšnja občinska uprava je namreč postavila v začetku junija table z napisom «Carabinieri - Orožniki» in sicer pri treh glavnih vhodih v Dolino. Pred kratkim so te table izginile. Občinska uprava se je obrnila na krajevno poveljstvo karabinjerjev, če mu je morda kaj znano o dogodku. Orožniki so odgovorili, da nič ne vedo. Ugotovljeno pa je bilo — in to na podlagi pričevanja očitincev — da so omenjene table sneli z drogove nekaj pripadniki zboru karabinjerjev, jih naložili na vojaško vozilo ter jih odpeljali v smeri proti Trstu.

Ta dogodek, ki nima primera v preteklosti, je povzročil med prebivalstvom veliko zgražanje. Dolinski domačini smatrajo to dejanje za kršitev najosnovnejših pravic slovenskega prebivalstva.

Kot smo izvedeli, je vprašanje dvojezičnih tabel že rešeno in občinska uprava je poskrbela, da so jih zopet postavili na svoja mesta.

Za zaščito kmetijstva na območju Ospa

Drugo vprašanje, ki ga je tovariš Dušan Lovriha naslovil predsedniku deželnega sveta pa je krajevnega značaja. Vprašuje namreč, kakšne ukrepe namerava deželna uprava sprejeti za zaščito vrtnih nasadov in vinogradov v dolini Ospa. Višina struge Ospa je namreč nad obdelano površino. Kljub temu, da je hudournik že večkrat preplaval omenjena področja in da so bile o tem obveščene razne uprave javnih ustanov (civilni tehnični urad in drugi), do sedaj še ni bil sprejet noben ukrep. Stanje v dolini Ospa se bo še poslabšalo zaradi obnovitve in ureditve nove ceste. Zato naš svetovalec zahteva, ustrežne ukrepe za zaščito kmetijstva na tem področju. Zaščita je še posebno nujna spričo številnih razlastitev zemljišč v korist industrije in mestnih naselij.

V Švici so ustanovili Društvo izseljencev Beneške Slovenije

Beneško - slovenski izseljenci so v švicarskem mestu Orbe ustanovili Društvo izseljencev Beneške Slovenije. Namen novoustanovljenega društva je združiti izseljence slovenske narodne skupnosti iz Terške, Nadiške, Rezijanske in Kanalske doline ter pospeševati med njimi družbene, gospodarske in kulturne študije za globlje poznavanje problematike omenjenih dolin. Društvo se bo zavzemalo tudi za kulturne izmenjave s slovenskimi društvi v Italiji, z namenom zaščite slovenskega jezika, kulture in folklorne v videmski pokrajini. Predsednik društva je Marko Petrič iz Čenebole, podpredsedni Silvio Feletič iz Grmeka, tajnik pa je Dino del Medici iz Brda.

Novemu društvu želimo, da bi uspešno delovalo.

Ob 25-letnici vseljudske vstaje proti fašizmu

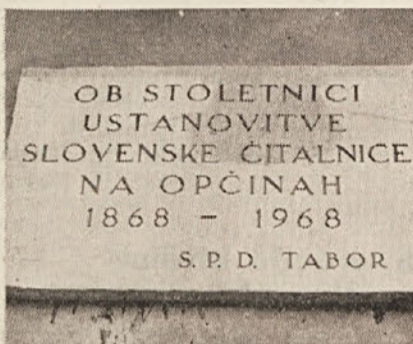
Slovenska prosvetna društva so praznovala 25-letnico vseljudske vstaje proti fašizmu. Te proslave so bile združene s praznovanjem 100-letnice ustanovitve prvih slovenskih čitalnic na Tržaškem in Goriškem. Na prvi sliki; spominska proslava pred spomenikom v Rimanzijah. Podobna proslava je bila tudi na Opčinah (druga slika).

Stoletnica ustanovitve slovenske čitalnice na Opčinah

Prosvetno društvo Tabor je slovesno proslavilo stoletnico ustanovitve slovenske čitalnice na Opčinah in petindvajsetletnico vseljidske vstaje proti fašizmu.

Prva prireditve v okviru proslave je bila v četrtek, 26. septembra zvečer. Dijaki openske srednje šole so ponovili ljudsko igro Slana voda, ki jo je napisal Lojze Cijak. Predsednik društva Rudi Vremec je v nagovoru ob začetku prireditve poudaril naslednje:

«Z današnjo prireditvijo se začne proslava v spomin pomembnih dni, ko so naši predniki pred sto leti vrgli raz sebe jarem trdga in mračnega absolutizma in

Spominska plošča

skupaj z drugimi narodi začeli prebujenje narodne zavesti in borbo za pravice svojega jezika ter za svobodnejše življenje.

Pridružujemo se vsemu primorskemu ljudstvu v proslavi petindvajsetletnice, ko smo prežeti z istimi mislimi naših prednikov tokrat z lastno močjo vrgli raz sebe jarem fašistične vladavine in stopili na pot lepše in boljše bodočnosti.

Prosvetno društvo Tabor, ki hoče biti skupaj z drugimi organizacijami tolmač čustev našega ljudstva in na primeren način obuditi spomine na ta dva velika zgodovinska dogodka, meni, da smo dolžni hvaležnost vsem, ki so doprinesli žrtve in dali celo življenje za to, da smo se ohranili kot narod.»

Osrednja proslava je bila v nedeljo 29. septembra. Na pročelju Prosvetnega doma, so odkrili spominsko ploščo. Ob tej priložnosti je spregovoril prof. Ivan Sosič, openski cerkveni pevski zbor pa je zapel Zdravico. Po tej kratki svečanosti so udeleženci odšli na pokopališče, kjer so predstavniki društva položili venec na grob partizanov, cerkveni pevski zbor pa je zapel žalostinko.

Na popoldanski prireditvi so sodelovali: openski mladinski pevski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Nada Zerjal, openski cerkveni pevski zbor, ki ga v vo-

di Stanko Malič, združeni moški pevski zbor iz Divače in Sežane; dramska družina prosvetnega društva Tabor pa je nastopila z ljudsko igro v domačem narečju Pepče se ženi. To delo je napisal in režiral prof. Ivan Artač. Na prireditvi je sodelovala tudi godba Parma iz Trebč, na plesni prireditvi zvečer pa je igral ansambel Kras.

Slavnostni govor na osrednji prireditvi je imela domačinka Ziva Gruden. Iz govora povzema mo naslednje:

«Naš današnji praznik je praznik stoletne kulturne tradicije, ki so jo začeli naši predniki, ko jim je nov zakon o društvih prvič dal možnost, da pokažejo svoja prizadevanja po kulturno - prosvetnem izživiljanju tudi izven domače hiše. Vse, kar je dolgo časa tlelo v srcih naših prednikov, se je združilo in razplamelo v čitalnici kot mogočen plamen, ki je dajal našim očetom moči, da na poti niso omagali. Ta plamen je gorel v srcih naših ljudi tudi v najbolj mračnih dneh fašizma, ko je že sama slovenska beseda bila zločin. Ta plamen je dajal našim ljudem poguma, da so se pred petindvajsetimi leti kot en mož dvignili, da si priborijo tiste pravice, ki jim jih niso priznavali, ki pa so temeljne pravice vsakega človeka. Ta plamen so naši očetje ohranili in nam ga izročajo. Ta plamen pa ne more goreti, če mu ne vsak dan na novo prilivamo olja mladosti, če vanj ne pihamo svežine in volje do dela.

Zato je naš praznik tudi praznik mladosti in dobre volje, zakaj predniki ne kličejo samo po enkratni počastitvi temveč tudi po vztrajnem posnemanju njihovega poguma. Pred sto leti šole niso bile take kot danes, tudi vseh sredstev družbenega obveščanja, ki jih danes poznamo, niso imeli. Družilo jih je le eno: slovenska beseda. Ni naključje, da so svoje prireditve imenovali «besede». Bila je pisana in govorjena beseda tista, ki jim je vlivala poguma in trdnosti, bila je to tista beseda, ki je popeljala Trubarja z rodne Kaščiće do Tübingena, tista beseda, v kateri je Prešeren prelil najgloblja človeška, čustva, tista beseda, s kateri je Cankar zagrmel nad slabostmi svojega časa in vzpodbujal hrepenenje po boljšem, tista beseda, ki je pripeljala naš «en sam milijon» do današnjih dni.

Bodimo tudi sami vredni te besede, bodimo vredni svojih prednikov, bodimo vredni vseh velikih mož, ki jih je naš narod dal

človeštvu, in delajmo, zakaj samo v delu je bodočnost!»

Na slavnosti je spregovorili tudi Ivan Mauser, član predsedstva Zveze prosvetnih organizacij Slovenije, Edvin Svab pa je pozdravil v imenu Slovenske prosvetne zveze. Med drugim je podčrtal: «Prav je, da ob tako važnih mejnikih Slovenci preštejemo svoje vrste in združimo naš glas v odločnem in neprestanem boju za našo enakopravnost. Društvu Tabor želimo, da bi tudi v naslednjih sto letih narodnega in prosvetnega delovanja prav tako pisalo svojo zgodovino, ki bo, kakor v preteklih sto letih vredna, da jo zapišemo na najbolj sveto mesto narodne bitnosti. Opčine imajo danes vse pogoje, da do tega pride. Spoštovani Openci, dragi člani prosvetnega društva Tabor, tudi v vaših rokah je usoda in bodočnost Slovencev na teh tleh!»

Ob stoletnici ustanovitve čitalnice je prosvetno društvo Tabor izdalo brošuro, v kateri je opisan zelo pomemben del zgodovine vasi. Društvo je tudi primerno prenovilo dvorano in nabavilo nove zavese. V načrtu je še ureditev spominske razstave.

Z nedeljskega slavlja prosvetnega društva Slavec v Ricmanjih

Vloga in naloge Slovenskega gledališča

Slovensko gledališče v Trstu stopa v štiriindvajseto sezono neprekinjenega delovanja. Vloga in naloge gledališča se kažejo po rezultatih, ki so sad požrtvovalnosti in odpovedi včasih najnujnejšim eksistenčnim zahtevam. Če je dolga leta relativna kriza majala temelje slovenske kulturne samobitnosti v prostoru izven meja političnega zemljevida, je bil po drugi strani tudi očiten silni napor Slovenskega gledališča, da je obdržalo na dostojni ravni kulturno stvarnost odrskega življenja. Vendar ob umetniških in kulturnih uspehih v očitem kulturnem preporodu slovenske narodne skupnosti v naši deželi, v pogojih novih nujnih razvojov kulturnega utrjevanja vse slovenske narodne skupnosti, je treba z zadovoljstvom presojati rezultate Slovenskega gledališča v Trstu.

V pretekli sezoni je Slovensko gledališče v Trstu naštudiralo sedem predstav (Med štirimi stenami, Anarhista, Pepelko, Kako važno je biti resen, Zenovo izpoved, Kongres, Jajce), obnovilo je tri dela (Moje dete, Saj ni zares, Pasijon); organiziralo gostovanje ljubljanske Drame in Opere, Mestnega gledališča ljubljanskega, Baleta reške Opere, muzejsko gledališko razstavo, gostovanje ljudske igre Miklova Zala s Ko-

Razvitje prapora prosvetnega društva Slavec v Ricmanjih

Ricmanje so v nedeljo svečano proslavile svoj veliki praznik. Prosvetno društvo Slavec je dobilo svoj društveni prapor. Ob tej priložnosti je bila velika kulturna prireditve, na kateri so poleg domačega pevskega zbora in folklorne skupine, v kateri nastopajo najmlajši vaščani iz Ricmanj, sodelovali tudi pevci iz ostalih vasi Brega, Bazovice, Trebč in društva Vesna iz Križa, ansambel Bordon in godba Parma iz Trebč. Se pred začetkom kulturnega sporeda so predstavniki društva Slavec položili venec pred spomenik padlih partizanov in pevski zbor je zapel žalostinko.

Kulturni spored je otvoril tajnik društva, učitelj Boris Zafran. V kratkem nagovoru je obrazložil pomen dvojnega slavlja: razvitja društvenega prapora in pomen proslave ob 25-letnici vseljidske vstaje proti fašizmu.

V imenu Slovenske prosvetne zveze, katere član je tudi prosvetno društvo Slavec, je spregovoril

Mirko Kapelj. Ned drugim je dejal:

«Današnji praznik bo ostal zapisan v zgodovini Ricmanj. Ko izrekam te besede, izražam tudi željo in voščilo, da bi prosvetno društvo Slavec združevalo pod svojo zastavo vse dobro hoteče prebivalce Ricmanj ter še naprej čvrsto stalo na braniku narodnih pravic, ter da bi bilo ognjišče in žarišče slovenske prosvetne dejavnosti.»

V nadaljevanju svojega nagovora je M. Kapelj dejal:

«Dokler bo na naših odrih toliko zdravih sil, dokler bomo nedeljo za nedeljo aktivno spremljali tako veličastne prireditve, kakršna je današnja in kakršnih je bilo zlasti letos izredno dosti, dokler se bodo takih in podobnih manifestacij udeleževali množice naših zavednih rojakov, lahko trdimo, da se ni bati za obstoj in nadaljnji razvoj Slovencev na tej zemlji, pa četudi je še tako izpostavljena najrazličnejšim vrtincem.

Če se za hip ozremo v sezono, ki se danes zaključuje, lahko ugotovimo, da smo živa priča pravemu narodnemu preporodu, ki je vreden naslednik tistega preporoda, ki se je mogočno razvnel po zmagi nad fašizmom; lahko rečemo, da Slovenci naše dežele zares dostojno proslavljajo dvojni jubilej: 100-letnico taborov in ustanavljanja prvih slovenskih čitalnic in 25-letnico vseljidske vstaje proti fašizmu.»

Ob zaključku je govornik podčrtal potrebo po nadaljnji krepitvi boja za narodne pravice, ki jih predvideva demokratična italijanska ustava, a jih nočejo priznati tisti, ki so na oblasti.

Na nedeljski prireditvi je Slovenska prosvetna zveza izrekla priznanje tudi Vladu Švari, ki vodi pevski zbor Slavec. Poklonila mu je zlato dirigentsko piščalko.

Tudi DELO izrekla pohvalo in priznanje članom prosvetnega društva Slavec in vsem vaščanom iz Ricmanj, ki so požrtvovalno delali za uspeh praznika, kakor tudi vsem pevcem, godbenikom in seveda najmlajšim izvajalcem folklornih plesov.

«Goriški september»

V preteklem mesecu je bilo v Gorici več pomembnih prireditve, na katerih so sodelovali tudi predstavniki iz Jugoslavije, Avstrije, Češke.

V okvir «Goriškega septembra» spada tudi mednarodna folklorna prireditve, na kateri so poleg domačih folklornih ansamblov nastopale skupine iz Slovenije in Koroške.

Izreden uspeh je imelo že 7. mednarodno tekmovanje pevskih zborov, ki postaja iz leta v leto kvalitetnejše. Tudi na tej kulturni prireditvi, ki jo prireja goriški pevski zbor «Seghizzi», so nastopali zbori iz Jugoslavije, Avstrije in Češkeoslovaške. Najbolj uspešen je bil zbor univerzitetnih študentov iz Brna, ki je dosegel prvo mesto kar v štirih kategorijah.

Goriški september se je zaključil z mednarodnim srečanjem, na katerem so razpravljali o vrednotah in vlogi tradicionalne ljudske kulture.

Vse te prireditve dokazujejo vlogo, ki jo ima Gorica kot most med narodi.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Člani openske dramske skupine. Igro «Pepče se ženi» bodo Openci ponovili v nedeljo, 13 oktobra ob 17. uri.

Iz goriške pokrajine

Občinski svet v Doberdolu
zahteva dvojezične napise

V torek 17. septembra je bila v Doberdolu seja občinskega sveta, prva po letnih počitnicah. Dnevni red je vseboval 18 točk. Prostor nam ne dopušča, da bi obravnavali vsako točko. Zato bomo nekaj povzeli samo o nekaterih vprašanjih, ki so po našem bistvenega pomena.

Ned drugim je župan Andrej Jarc sporočil občinskemu svetu, da je bila že drugič zavržena od pokrajinskega nadzornega odbora v Gorici prošnja za odobritev občinskega prapora in grba z dvojezičnim napisom in to zaradi imena občine v slovenščini, češ da je za občino veljavno samo italijansko ime «Doberdò del Lago». O tej zadevi bodo vložili ponovno prošnjo, ker občinski svet v Doberdolu zahteva dvojezični grb tako kot je v preteklosti zahteval dvojezičen napis pred vhodom v vas. Do danes pa ta problem ni bil še rešen, ker se oblasti sklicujejo na obstoječe fašistične zakone.

Ostro obojamo sklep pokrajinskega nadzornega odbora, katerega načeljuje socialist odv. Macoratti. Kje je v tem primeru toliko opevamo novo ozračje do Slovencev, o katerem so prvaki goriške PSU toliko pisali med volivno kampanjo. Govorijo eno, delajo pa po stari metodi centralističnih vlad. Kaj so do sedaj napravili socialisti za odpravo fašističnih zakonov, ki so naperjeni proti Slovincem?

Vsa naša solidarnost gre doberdolski občinski upravi, ki je do sedaj edina na Goriškem, ki je zahtevala dvojezičen občinski prapor in dvojezične napise.

Drugi važen sklep občinskega sveta je bila odobritev prispevka za prevoz otrok v otroški vrtec v Doberdolu, za osnovnošolske učence in dijake srednje šole ter za šolske potrebščine. Za to šolsko leto je občina nakazala 1,1 milijona lir, zaprosila pa bo prispevek dežele. Svetovalca manjšine nista glasovala za ta predlog, češ da občina ne razpolaga z zadostnimi sredstvi. Obnašanje svetovalke manjšine pa je v protislovju s tem, kar je neštokrat trdila v občinskem svetu, (o tem je tudi večkrat pisal Kat. glas), češ da se občinski odbor noče posluževati ugodnosti deželnih zakonov. Po dolgih letih «strokovnih nasvetov» je končno sama spoznala, da se je doberdolska občinska uprava poslužila vseh zakonov.

Spomenik padlim
borcem v Doberdolu

Začasni odbor za postavitve spomenika padlim partizanom v Doberdolu se je v zadnjih mesecih že večkrat sestel. Premagane so že vse ovire birokratskega in tudi političnega značaja. Omeniti moramo, da oblasti v preteklosti niso dovolile, da bi spomenik padlim partizanom zgradili na občinskem zemljišču. Zahtevali so, da bi se v seznam padlih partizanov vključilo tudi nekaj «patriotov», ki niso bili domačini in so v dobi fašizma prepovedovali domačinom, da bi govorili v materinem jeziku. Doberdolci pa so vztrajali pri zahtevi, da se spomenik postavi v čast tistim, ki so padli za svobodo lastnega naroda in za zrušenje nacifašizma.

Sedaj pa so se Doberdolci znali pred novimi težavami finančnega značaja. Spomenik ki bo izdelan iz kraškega kamna in bo postavljen na trgu v Doberdolu bo stal nad 3 milijone lir. V ta namen je doberdolska občinska uprava že nakazala 500.000 lir. Začasni odbor za postavitve spomenika padlim je prepričan, da bo ostale stroške možno kriti s prispevki naprednih strank in or-

ganizacij predvsem pa s pomočjo doberdolskih občanov. V ta namen bo v prihodnjih dneh začel z nabiralno akcijo.

Doberdoli je v narodno osvobodilni borbi odigral važno vlogo ne samo zaradi visokega krvnega davka, ki ga je plačalo prebivalstvo te občine, ampak tudi zaradi mednarodnega momenta antifašistične borbe. Najprej v antifašističnem boju, ki se je tu začel že v prvih letih fašistične vlade in nato v oboroženem uporu se je slovensko in italijansko ljudstvo strnilo okrog skupnega cilja za odpravo tiranije in zmagi miru, svobode in enakopravnosti.

Pobude za ustanovitev
skupne vinske kleti
v Krminu

Te dni se je na Krasu in v Brdih zaključila trgatve. Na Krasu je pri delek grozdja boljši od lanskega, saj ga niso prizadele vremenske nezgode. Sicer pa je na tem področju razmeroma malo vinogradov. Domačini bodo vino v glavnem prodali v osmih.

V goriških Brdih pa je bil letošnji pridelek srednji. Prav tako, 'kakovost vina bo nekoliko slabša od prejšnjih let zaradi obilice dežja v zadnjih mesecih. Problem zase pa je tu prodaja vina, čeprav so briški vinogradniki lanski pridelek v veliki večini že prodali. Le nekaj malih kmetov ima še doma lansko vino.

Premožnejši kmetje razpolagajo z dobrimi kletmi in lahko vino ustekleničijo na podlagi zakona o zaščiti in kontroli vinske značke z imenom «Collio». Ti tudi prodajo svoj pridelek po ugodni ceni hotelom in restavracijam v goriški pokrajini in izven nje. Ugodnosti tega odloka z dne 24.5. t.l. imajo le večje «ribe» kot so razni grofje in le nekaj briških kmetov. Prav tako imajo odločujočo in glavno besedo ti grofje pri «Konzorciju za zaščito tipičnih vin», saj razpolagajo z večino glasov, ki se podeljujejo na podlagi pridelanih stotov vina in ne na posameznika. Statut omenjenega konzorcija je kot nalašč prikrojen interesom velikih agrarcev.

Mali kmetje pa, ki nimajo zadostnih sredstev, da bi si uredili klet, pa morajo prodati že sedaj svoj pridelek kot mošt po nizkih cenah. Ti so prepuščeni na milost in nemilost raznih trgovcev in prekupčevalcev, ki zaslužijo mastne denarce na račun potu in znojja briških kmetov. Te nevedčnosti bi lahko odpravili z izgradnjo združne kleti, tako, da bi ne bili predvsem mali kmetje prisiljeni prodati svoj pridelek že v jeseni.

Prav te dni je prišla v javnost zanimiva vest, da je skupnina vinogradnikov iz Krmina in Steverjana sprožila akcijo za izgradnjo skupne vinske kleti. To pobudo podpira tudi deželna ustanova za razvoj kmetijstva (ESA), ki proučuje načrt za izgradnjo vinske kleti v Brdih, upoštevajoč, da so ti kraji uvrščeni v pasivna področja. Na ta način bi rešili problem predelave in prodaje vina, kar bi koristilo predvsem malim in srednjem vinogradnikom, ki ne razpolagajo z modernimi stroji in kletmi. Seveda, bo vinska klet služila svojemu namenu, če bodo pri upravi in kontroli imeli besedo tudi mali kmetje in ne samo veleposestniki. To pa se lahko doseže le če bodo imeli vsi vinogradniki enake pravice ne glede na količino pridelka. Denar iz deželnih in državnih skladov mora služiti koristi vseh, ne pa samo nekaterih posameznikov.

S tržaškega ozemlja

Športno igrišče v Trebčah

Občinska uprava mora podpreti pobude Trebčencev!

O športnem igrišču v Trebčah se je že pred leti mnogo govorilo in pisalo. Občinski svetovalec tovariš Lucijan Padovan je predložil občinski upravi več interpelacij v zvezi s tem vprašanjem ter zahteval, naj občinska uprava ugodi želji in zahtevam Trebčencev, to je naj jim vsaj pomaga pri gradnji igrišča.

Športno igrišče v Trebčah so Trebenci sami zgradili. Seveda je bilo igrišče le zasilno urejeno. S časom so vremenske prilike opravile svoje in igrišče skoraj docela pokvarile. Kot bi to ne bilo dovolj, so na njem mnogi avtomobilisti, zlasti iz mesta, preizkušali svoja vozila, odnosno se učili voziti.

Pred leti so trebenci športniki s prostovoljnim delom igrišče ponovno zasilno uredili. Pričakovali so, da jim bo mestna občinska uprava priskočila na pomoč. Kot že rečeno, občinski svetovalec Padovan se je za to zelo zanimal. In res je bilo med postavkami petletnega

načrta mestne uprave tudi postavka, ki se nanaša na ureditev športnega igrišča v Trebčah. Toda dlje od postavke ni šlo.

Toda požrtvovalni Trebenci niso klonili. Se vedno vztrajajo v svoji pravični zahtevi. Občinska uprava se ne sme izmikati. Mora ugoditi zahtevam!

Pred kratkim so se voditelji trebencskih športnikov dogovorili s podjetjem, ki izravna zemljišče pri Boljuncu. Od tam vozijo sedaj zemljo na trebenco igrišče.

Ta pobuda je hvalevredna in kot tako naj upošteva tudi občinska uprava!

Pokrajinski kongres
ANPPA

Združenje bivših antifašističnih političnih preganjancev — ANPPA — v Trstu bo imelo v soboto, 12. oktobra svoj 5. pokrajinski kongres. Na dnevnem redu je poro-

čilo o izršenem delu, diskusija in pa izvolitev novega pokrajinskega vodstva. Kongres, ki bo v prostorih Združenja v Ulici Zonta 4, se bo začel ob 17. uri.

Vprašanje učilnic
v šoli «Žiga Zois»

V nekaterih slovenskih šolah ni dovolj učilnic, odnosno te ne ustrezajo.

Posebno kritičen je položaj v trgovski šoli «Žiga Zois» pri Sv. Ivanu. Razredi so številčno močni, učilnice pa izredno majhne. V tej šoli bi bili morali že ob samem začetku deliti razrede, toda tega niso storili, ker še ni zadevnega dovoljenja. Posledice so že otipljive. Pouk se vrši izmenoma po skupinah. En dan ena, drugi dan druga skupina. Ker je bil že prvi teden pouka en prosti dan, je ena skupina učencev imela pouk praktično samo dva dni. Kam bomo prišli, če ne bo vprašanje vzporednih razredov hitro rešeno?

V zvezi s tem perečim vprašanjem je pokrajinski svetovalec Mirko Kapelj predložil predsedniku pokrajinske uprave nujno vprašanje. Predsednika je povabil, naj se zavzame za rešitev vprašanja.

Podobni vprašanja sta predložila tudi tov. Jelka Gerbec in Dušan Lovriha.

Sporočilo bivšim
partizanskim borcem

Tajništvo pokrajinskega odbora Združenja partizanov ANPI poziva partizane, ki so vprašalne pole izpolnili, a se niso še zglasili na sedežu ANPI — Ulica Zonta 4 — naj to nemudoma store, ker je bil popis bivših partizanov v vprašalnihim polami notranje vprašanje organizacije ter je služil le za ugotovitev dejanskega stanja, oziroma za morebitno iskanje dokumentov. Prošnjo za priznanje partizanske kvalifikacije pa je treba predložiti komisiji pri ministrstvu za obrambo v Rimu, jo podpisati ter priložiti zadevne dokumente. Zato naj se vsi tisti, ki tega še niso opravili, zglase nemudoma na sedežu ANPI.

oooooooooooooooooooooooooooo

Provokacije NATO
v Sredozemlju

Moskovska «Pravda» je odločno obsodila provokacije pakta NATO na področju Sredozemlja. Kot je znano, so zunanji ministri držav tega pakta, na sestanku, ki so ga imeli v New Yorku govorili o tem, da bi ustanovili novo zavezniško letalsko enoto, ki naj bi operirala v Sredozemlju. Ta letalska enota naj bi operirala v tesni povezanosti s 6. ameriškim ladjevjem.

«Pravda» poudarja, da nenehne provokacije NATO proti arabskim državam, Cipru in Malti kažejo, da se snujejo novi spopadi v tem delu sveta. Težko odgovornost za vse to je treba pripisati tudi angleški vladi, ki je pred kratkim potrdila, da namerava okrepiti svoje vojaške sile na področju Sredozemlja ter spremeniti Malto v oporišče NATO.

Sestanka v New Yorku se je udeležili tudi zahodnonemški zunanji minister. Ta je prispel v Ameriko potem, ko je washingtonska vlada sklenila, da bo povečala vojaške izdatke in da bo nadaljnjih 12.000 ameriških vojakov prišlo v Zahodno Nemčijo. Zahodnonemška vlada vztraja tudi pri zahtevi, naj bi tudi njena vojska dobila atomsko orožje.

Kraška ohcet v Repnu

S tretje strani

Delo Studija Slovenskega gledališča, ustanovljenega v pretekli sezoni, se bo nadaljevalo tudi letos. Vodstvo bo letos prevzel Mirko Mahnič iz Ljubljane, ki bo posvečal posebno pažnjo gojenju slovenskega jezika. Mahniču bo pomagal absolvent na ljubljanski Akademiji za režijo Tržačan Mario Uršič.

Program Slovenskega gledališča v Trstu bodo dopolnila kvalitetna gostovanja. V tržaškem Kulturnem domu bodo gostovala naslednja gledališča: Drama Slovenskega narodnega gledališča in Mestno gledališče iz Ljubljane, Drama Hrvatskega narodnega gledališča z Reke, Opera iz Zagreba in Jugoslovansko dramsko pozorišče iz Beograda.

V okvirnem načrtu delovanja tržaškega Slovenskega gledališča so predvidena naslednja dela: Čehov: Tri sestre, Simon: Zares čuden par, Tavčar: Red mora biti, Plautus: Anfritruo, Mahnič: Martin Krpan, Durenmat: Prekrščevalci, Goldoni - Rupel: Primorske zdrahe, Gorinšek: Rdeča kapica, Smole: Krst pri Savici.

V letošnji sezoni bodo vodili tržaško Slovensko gledališče naslednji režiserji: Jože Babič, Mirko Mahnič, Joško Lukeš, Žarko

Petan in Bojan Stupica. Igralci ostanejo isti kot lani in sicer: Miranda Caharija, Dušan Jazbec, Silvij Kobal, Lidija Kozlovič, Joško Lukeš, Edvard Martinuzzi, Lojze Milič, Leli Nakrstova, Rado Nakrst, Stane Rztresen, Zlata Rodoškova, Mira Sardočeva, Stane Starešinič in Danilo Turk. Tem se je pridružil nov a že znan igralec Livij Bogatec.

V Abonmaju bodo naslednje predstave: Čehov: Tri sestre, Simon: Zares čuden par, Tavčar: Red mora biti, Durenmat: Prekrščevalci, Plautus: Anfritruo, Mahnič: Martin Krpan in Smole: Krst pri Savici.

Cene za abonente (sedem predstav) so naslednje:

Parter A: premiere 13.000 lir, ponovitve 6.000; parter B: premiere 7.000 lir, ponovitve 5.000; balkon: premiere 5.000 lir, ponovitve 3.000.

Dijaški abonma za vse vrste sedežev 2.000 lir.

Cene za posamezne predstave pa bodo naslednje:

Parter A: premiere 3.000 lir, ponovitve 1.500 lir; parter B: premiere 2.000 lir, ponovitve 1.000 lir; balkon: premiere 1.000, ponovitve 500 lir.

Abonmaji so na razpolago občinstvu v Kulturnem domu v Trstu, Ulica Petronio 4. vsak dan od 9. do 14. ure.

DELO
glasilo KPI za slovensko
narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.
Torrebianca 12